

## SPIS TREŚCI

|                           |                                        |     |
|---------------------------|----------------------------------------|-----|
| Wprowadzenie              |                                        | 8   |
| Tablice porównawcze       | Naga Wenus                             | 16  |
|                           | Nagi Adonis                            | 18  |
|                           | Wenus ubrana                           | 20  |
|                           | Ubrany Adonis                          | 22  |
|                           | Oblicze i włosy Wenus                  | 24  |
|                           | Oblicze i włosy Adonisa                | 26  |
|                           | Maria                                  | 28  |
|                           | Jezus                                  | 30  |
|                           | Król                                   | 32  |
|                           | Królowa                                | 34  |
|                           | Proporcje                              | 34  |
| Rozdział I                | 1. Chór muz                            | 37  |
| Ideał estetyczny          | 2. Piękno artystów                     | 42  |
| w starożytnej Grecji      | 3. Piękno filozofów                    | 48  |
| Rozdział II               | 1. Bogowie delficy                     | 53  |
| Apolińskie i dionizyjskie | 2. Od Greków do Nietzschego            | 57  |
| Rozdział III              | 1. Liczby i muzyka                     | 61  |
| Piękno                    | 2. Proporcje architektoniczne          | 64  |
| jako proporcja            | 3. Ciało ludzkie                       | 72  |
| i harmonia                | 4. Natura i kosmos                     | 82  |
|                           | 5. Traktaty o sztuce                   | 86  |
|                           | 6. Zgodność z celem                    | 88  |
|                           | 7. Proporcje w historii                | 90  |
| Rozdział IV               | 1. Światło i barwa                     | 99  |
| Światło i barwa           | 2. Bóg jako światło                    | 102 |
| w średniowieczu           | 3. Światło, bogactwo i ubóstwo         | 105 |
|                           | 4. Ornament                            | 111 |
|                           | 5. Barwy w poezji i mistyce            | 114 |
|                           | 6. Barwy w życiu codziennym            | 118 |
|                           | 7. Symbolika barwy                     | 121 |
|                           | 8. Teologowie i filozofowie            | 125 |
| Rozdział V                | 1. Piękne przedstawienie brzydoty      | 131 |
| Piękno potworów           | 2. Istoty legendarne i „cudowne”       | 138 |
|                           | 3. Brzydota w symbolizmie uniwersalnym | 143 |
|                           | 4. Brzydota niezbędna pięknu           | 148 |
|                           | 5. Brzydota jako osobliwość natury     | 152 |

|                                    |                                               |     |
|------------------------------------|-----------------------------------------------|-----|
| Rozdział VI                        | 1. Miłość niebiańska i miłość ziemską         | 154 |
| <b>Od pasterki</b>                 | 2. Damy i trubadurzy                          | 161 |
| <b>do pani anielskiej</b>          | 3. Damy i rycerze                             | 164 |
|                                    | 4. Poeci i miłości niemożliwe                 | 167 |
| Rozdział VII                       | 1. Piękno pomiędzy inwencją                   | 176 |
| <b>Piękno magiczne</b>             | a naśladowaniem natury                        |     |
| <b>na przełomie XV i XVI wieku</b> | 2. Simulacrum                                 | 180 |
|                                    | 3. Piękno nadzmysłowe                         | 184 |
|                                    | 4. Wenus                                      | 188 |
| Rozdział VIII                      | 1. Damy...                                    | 193 |
| <b>Damy i bohaterowie</b>          | 2. ...i bohaterowie                           | 200 |
|                                    | 3. Piękno praktyczne...                       | 206 |
|                                    | 4. ...i piękno zmysłowe                       | 209 |
| Rozdział IX                        | 1. Ku pięknu subiektywnemu i wielorakiemu     | 214 |
| <b>Od wdzięku</b>                  | 2. Manierizm                                  | 218 |
| <b>do piękna niespokojnego</b>     | 3. Kryzys poznania                            | 225 |
|                                    | 4. Melancholia                                | 226 |
|                                    | 5. Dowcip, subtelność, konceptyzm             | 229 |
|                                    | 6. Napięcie w stronę absolutu                 | 233 |
| Rozdział X                         | 1. Dialektyka piękna                          | 237 |
| <b>Rozum i piękno</b>              | 2. Rygor i wyzwolenie                         | 241 |
|                                    | 3. Pałace i ogrody                            | 242 |
|                                    | 4. Klasycyzm i neoklasycyzm                   | 244 |
|                                    | 5. Bohaterowie, ciała i ruiny                 | 249 |
|                                    | 6. Nowe idee, nowe tematy                     | 252 |
|                                    | 7. Kobiety i namiętności                      | 259 |
|                                    | 8. Wolna gra piękna                           | 264 |
|                                    | 9. Piękno okrutne i mroczne                   | 269 |
| Rozdział XI                        | 1. Nowa koncepcja piękna                      | 275 |
| <b>Wzniosłość</b>                  | 2. Wzniosłość jest echem wielkiej duszy       | 278 |
|                                    | 3. Wzniosłość natury                          | 281 |
|                                    | 4. Poetyka ruin                               | 285 |
|                                    | 5. „Gotyk” w literaturze                      | 288 |
|                                    | 6. Edmund Burke                               | 290 |
|                                    | 7. Wzniosłość Kanta                           | 294 |
| Rozdział XII                       | 1. Piękno romantyczne                         | 299 |
| <b>Piękno romantyczne</b>          | 2. Piękno romantyczne i piękno romansowe      | 304 |
|                                    | 3. Nieokreślone piękno <i>je ne sais quoi</i> | 310 |

|                                                          |                                                                |     |
|----------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|-----|
|                                                          | 4. Romantyzm i bunt                                            | 313 |
|                                                          | 5. Prawda, mit, ironia                                         | 315 |
|                                                          | 6. Groteskowe, mroczne i melancholijne                         | 321 |
|                                                          | 7. Romantyzm liryczny                                          | 325 |
| Rozdział XIII                                            |                                                                |     |
| Religia piękna                                           | 1. Estetyczna religia                                          | 329 |
|                                                          | 2. Dandys                                                      | 333 |
|                                                          | 3. Zmysły, śmierć, diabeł                                      | 336 |
|                                                          | 4. Sztuka dla sztuki                                           | 338 |
|                                                          | 5. À rebours                                                   | 341 |
|                                                          | 6. Symbolizm                                                   | 346 |
|                                                          | 7. Estetyczny mistycyzm                                        | 351 |
|                                                          | 8. Ekstaza w rzeczy                                            | 353 |
|                                                          | 9. Impresja                                                    | 356 |
| Rozdział XIV                                             |                                                                |     |
| Nowy przedmiot                                           | 1. Solidne piękno wiktoriańskie                                | 361 |
|                                                          | 2. Szkło i żelazo: nowe piękno                                 | 364 |
|                                                          | 3. Od art nouveau do art déco                                  | 368 |
|                                                          | 4. Piękno organiczne                                           | 374 |
|                                                          | 5. Przedmiot użytkowy: krytyka, komercjalizacja, seryjność     | 376 |
| Rozdział XV                                              |                                                                |     |
| Piękno maszyn                                            | 1. Piękna maszyna?                                             | 381 |
|                                                          | 2. Machiny średniowieczne                                      | 385 |
|                                                          | 3. Od XV wieku do epoki baroku                                 | 388 |
|                                                          | 4. Wiek XVIII i XIX                                            | 392 |
|                                                          | 5. XX Wiek                                                     | 394 |
| Rozdział XVI                                             |                                                                |     |
| Od form abstrakcyjnych do głębi materii                  | 1. „Szukać posągów wśród kamieni”                              | 401 |
|                                                          | 2. Współczesne przewartościowanie materii                      | 402 |
|                                                          | 3. Przedmiot znaleziony                                        | 406 |
|                                                          | 4. Od materii reprodukowanej do przemysłowej, ku głębi materii | 407 |
| Rozdział XVII                                            |                                                                |     |
| Piękno mediów                                            | 1. Piękno prowokacji czy piękno konsumpcji?                    | 413 |
|                                                          | 2. Awangarda, czyli piękno prowokacji                          | 415 |
|                                                          | 3. Piękno konsumpcji                                           | 418 |
| Odniesienia bibliograficzne dla wykorzystanych tłumaczeń |                                                                | 431 |
| Indeks cytowanych autorów                                |                                                                | 433 |
| Indeks artystów                                          |                                                                | 434 |